

יציאת מצרים - לידת עם ישראל

7. דברים פרק ז פסוק ל' או הָנֶסֶת אֲכִלּוֹת כְּבָא לְקֹחֹת לוּ גַּי מִקְרָב גַּי בְּפִסְתָּו בְּאֵת וּבְמִזְפְּתִים וּבְמִלְזָמָת וּבִידָ' וּזְקָה וּבְזָרָע נְטוּיה וּבְמִזְרָאים גָּדְלִים כֻּלְּ אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָם ה' אֲלָקִיכָם בְּמִצְרָים כָּלְיִיא:

8. מדרש תהילים (שורר טוב; גובן) מזמור קיד אמר ר' אחא בשם ר' יונתן מהו גוי מקריב גוי,adam שהוא שומט את העבר מותך מעי הבהמה בזמננו, כך הוציא הקדוש ברוך הוא את ישראל ממצרים, שנאמר גוי מקריב גוי...

9. שפט חיים מודעים חלק ב עמוד ש

עם ישראל במצרים לא היה עם בעל זהות עצמית, הוא היה מובלע בחור מצרים כעובר במעי אמו, שכלי חיותו ממנו. והוא שבעוד מצרים - השعبد הנפשי. מקור חיותו של עם ישראל היה בתורות מצרים וטומאתה, עד שהייתה שקווע במ"ט שער טומאה וממצב זה נלקח להיות עם ה'.

קורבן פסח - שני עניינים שדריכם תבוא הגאולה

10. חזקאל פרק ט, ז

(ו) רְכָבָה כְּצַפּוֹן הַשְׁדָּה נְתַחַתָּה וְתַرְבִּי וְתַגְדִּלִי וְתַבְּאִי בְּעָדִי עֲדִים שְׁדִים נְכָנוּ וְשִׁלְעָרָה צְמָנוּ וְאַתְּ עָרָם וְעָרִיה: רְשִׁי וְתַעֲלוֹס וְעַלְיהָ – מִן קְמֹלוֹת:

11. שמית פרק יב פסוק י

וְהִתְהַתָּה לְכָם כְּבָשְׂמָרָת עַד אַרְבָּעָת עַשֶּׂר יוֹם לְזֹרֶשׁ הַזָּהָה וְשַׁזְׁוּצָה אֲזָה כָּל תָּלֵל עֲדָת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעָרִיבִים:

(ו) וְסִיחָה לְכָס לְמַקְמָלָת – זֶה נָכוֹן שְׁטוּעָן בְּקוּר מְמוֹס הַלְּכָנָה יְמִיס קוֹלָס חַטִּיטה, וּמִפְנֵי מֵהָ קְלִים לְקִיְתּוֹ לְקִיְתּוֹ הַלְּכָנָה יְמִיס מֵהָ צְלָל מֵהָ כָּן כְּפָסָה לְוּלָות, טַהָ' לִי מִתְהַלֵּךְ תְּלִימָל סְלִיל קָוָה הוֹמָל וְהַקְלָל טָעוֹחַ וְלְעַבּוֹל עַלְיךָ וְלְאַלְךָ וְנָנוּ עַתְק עַת לוֹלִים, סְגִינָה צְמָנָה צְנַקְנָעָתִי לְלַגְלָסָה צְלָגְלָל לְתָאָה צְנַעַן וְלָל צְיוֹן יְלִסְמָת לְתַעַמְעָקָה צָבָס לְלִי צִיגְלָנוֹ, צְנַלְמָלָס צְסָס וְלָל עַלְוָס וְעַלְיָה, וּמָנוֹן לְהָס צְנַי מְנוֹת סְסָפָה וְלָס נִילָה, צְמָלָוָן צְלָלָה ... וְלֹפִי צְטָוִיס צְעַדָּה זֶה לְמָל לְאָס פְּסָוק כָּל מְקָמוֹ וְקָחוּ לְכָס, מְקָמוֹ יְלִים מְעַנְוָה זֶה וְקָחוּ לְכָס לְאָס צְלָמָה:

12. שמית רובה (וילנא) פרשת בא פרשה ט'

ד"א משכו וקחו לכם צאן הה"ד (תhalim צ') יבשו כל עובדי פסל, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לשוחות הפסח, אמר לו משה רבון העולם הדבר הזה היאך אני יכול לעשותAi אתה יודעת שהחאן אלהיון של מצרים הון, שנאמר (שמות ח) חן נזבח את תועבת מצרים לענייהם ולא יסקלונו, אמר לו הקדוש ברוך הוא חיך אין ישראל יוצא יוצאי מכאן עד שישחטו את אלהי מצרים לענייהם שאודיע להם שאין אלהיהם כלום

13. בני יששכר מאמרי חדש ניסן מאמר ג - שבת הגודול

ונ"ל עוד טעם לקריית השבת הוה שבת הגודול, דהנה המצרים היו עובדים לצאן הוה מול טלה בכור המזולות [שם"ר פט"ג] בחשבם כי אין הנגגהגדולה למלعلا מן המזולות רק הכל על פי המזולות, והנה ישראל על פי צווי הש"י לקחו את הטלה וקשרו בכרעיה המטה לשחטו ולזרוק את דמו לשם ד', להורות כי כה המזולות ותנוועת מסור ביד הש"י לכל אשר יחפוץ יטה אותם כי גביה מעל גביה שומר והוא ית"ש מנaging את המזולות בכחו ושפעו והשחתו כרצונו ... צוה הש"ית להיות מוקחו מבערו דייקא על שהיא או ביום השבת ושבת מורה על חידוש עולם מהמחדש בטובו, וכיוון שהוא המחדש הוא יכול לשדרם כרצונו אל כל אשר יחפוץ יטה אותם, ולכך נקרא השבת הוה שבת הגודול, שבו נתגלה ונודע כי גדול ד' מכל האלים

בז"ד

שבת הגודול – בויסן וגאלן ובויסן עתידיים להגאל

1. טו אווח חיים הלכות פסח סיון תל שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגודול והטנים לפי שנעשה בו נס גדול שפסח מצרים מוקחו בעשור כדכתיב בעשור לחודש זהה ויקחו להם שה לבית אבותה לבית וופסח שיצאו ישראל ממצרים היה ביום ה' כדאיתא בסדר עולם ונמצא שי' בחודש היה שבת ויקחו להם כל אחד מהם כל אחד מהם לאפסחו וקשאר אותו בכרעיה מטהתו ואלאו המצריים מה מה זה לכם והשיבו לשחתו לשם פסח במצוות השם עלינו והוא שינויים קהות על שוחטין את אלהיון ולא הי' רשאין לומר להם דבר ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגודול:

2. בית יוסף אווח חיים סיון תל

ואם תאמיר לפי טעם זה הוה לי למיקרי לכולוז יומי דמעשר לחודש עד ערבית הפסח ימים גדולים דבכולם נעשה הנס ויש לומר שעיקר הנס היה בהתחלה שאז היה עיקר קהיון שניי המצריים אבל אחר שעבר היום הראשון כיוון דדשו דש:

3. ברוך יאמו עמוד 91

כמה מריעשים הדברים, נוקבים ומחייבים, האדם הוא יצור מסתגל והתפעלו מהתפוגת ונעלמת. בהקדמת ספר הרוקח כתוב: "אין חזוק כחזירות בתקילתך וידיע הסיפור: פעם לא נראהתה הלבנה עד אמצע החודש. הלילה האחרון לחידושה הגע, והشمימים מקושרים בעביבים. עמדו החסידים וצפו בענינים אולי תראה. לפתח פרץ חסיד לחדר הרב מירושין צץ". קראhalb לבניה שפה נראית, אפשר לקדשה, יש להמר, לפני שתשוב ותשתחר!" נתן בו הרב עניינו: "אמור לי, שלא להפסיד זמן קריית שמע אתה גם חרד כל כך? השיב: "יעמין לי הרב, אילו היו קוראים קריית שמע פעם בחודש יתי חרד כל כך....

4. הגודה של פסח בדור החיים עמוד יג

והקשו המפרשים האם היה הנס בעשיiri לחודש מדוע מייחסים את הנס ליום השבת ולא ליום י' ניסן בכל שנה ושנה

5. פרישה אווח חיים סיון תל אות ב

ומהר"ר מרדכי יפה כתוב וזה לשונו ומה שתולין הנס שבת ולא ביום עשרין לחודש איזה יומ שיהיה מפני שלא בא הנס אלא על ידי שמרית שבת שמנפנ שידען המצרים שהיו ישראל שומרין שבת המצרים כדאיתא במדרש (שמות ר' כח) היו מתהיהן שהיו מטפלין בשבת שבת שבת וועל ידי כך שאלו אותם לך קורין דוקא שבת הגודול עד כאן לשונו ואני שמעתי לפי שהוא יודע ש אסור לעשות קדר שבת וראו אותם קוראים בכרעיה מטהם לך שאלו כי לא ידעו שיש חילוק בין קידמא ובין קשר שריאנו של קידמא והשיבו כי מצות השם עליהם וכו' וא"כ היה עיקר הנס בשבייל השבת לך קורין דוקא שבת הגודול וק"ל:

6. שפת אמת ויקרא לשבת הגודול

המפרשים עמדו דהו"ל לקבוע הגודולה בעשיiri לחודש גם בחול. ואין זה קושיא כי היתכן לומר שהי' בכהונה הי' על יומ השבת שקדם פסח. כדיוע אבל יתכן לומר כי כל הכהונה הי' על יומ השבת שקדם פסח. שכל המעשים שבמי החול הם מהארת השבת כמ"ש מני" מתרבכין שיתה יומין. ובשבת קודש הוא במחשבה ונגמר בימי המעשה בפועל. וכמו כן שורש הגאולה בוחאי הי' בזה השבת ונגמר בפועל בט"ו לחודש. וימים הללו מוכנים גם עתה שהוא שעת הכהור לטהר את נפשותינו כאשר כל בני" עסוקים בהגעה וטהורת הכלים בימים האלו וממנה בנ"י תורה ומתעורר כה טהרה מלמעלה

הקרבן לשתי חבורות או שאסור לאכול אותו בשתי מקומות, דפלוגתא דעתני הוא במסכת פסחים (פי' ע"א) כל הדבר הזה שיהא מונשה והקרבן ואכלתו בענין האחדות ולא בענין החלוק. וכן שה תמים בן שנה, מפני כי בן שנה הוא אחד בשנים ואם היה כי שנים היה יוצא מן האחדות וכל הדברים האלו נמשך לענין האחדות. ודוקא שה עגל כי שה לדקוטו נחשב אחד לגמר, אמרו זיל (ויקיר פ"ד) שה פזרה ישראל למה נמשלו ישראל לשמה מה שהיא אמת והוא לוקה באחד מאברייו וככלו מרגישים אף ישראל אחד חוטא וכולם מרגישים שהרי ענן היה אחד וחטא וכל ישראל היו מרגישים

21. **בנין ישכר מאמרי חדש תמו - אב מאמר ה - ז' נחמות נחמה א'**
כי שם ג' ב' נגד ד' בנימ"ם דברה תורה, ד' פעמים ב"ז בגימ' י'צח'ק [עי' לkur'ת פ' וירא], שאפfilו הבן הרשות שורשו בקדוש ועתיד להיכל בקדושה

22. תלמוד בבלי מסכת שבת דף פט עמוד ב אמר רב שמאול בר נחמני אמר רבי יונתן: מי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידעו וישראל לא יכירו אתה ה' אבינו נאלו מועלם שמק. לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: בניך חטאנו לך. אמר לפניו: רבונו של עילם - ימחו על קדושת שמק. אמרו אמר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים, אפשר דבמי רחמי עלייהו. אמר ליה: בניך חטאנו. אמר לפניו: רבונו של עולם, ימחו על קדושת שמק. אמר ליא בסבי טמא, ולא בדרקי עצה. אמר לו ליעזק: בניך חטאנו לך. אמר לפניו: רבונו של עולם, בנוי ולא בניך? בשעה שהקדימו לפני נעשה לנו שמע, קראת להם בני בכורי, עבשו בני ולא בניך?

23. ברוך יאמרו עמוד 216
ויש להבין מודיע באמת לא בקשו אברהם ויעקב על החוטאים, אלא יצחק לבדו. וכותב "עינון יעקב", שארהם אבינו לא היה יכול לתבעו ויתור לחוטאים, כי גרש את ישמעאל. וכן יעקב אבינו שאמר על שמעון ולוי "ארור אפס כי עז עverbתם כי קשתה, אחلكם ביעקב ואפיקם בישראל". אבל יצחק אבינו חס על עשו כי על כל פשעים תכסה אהבה וגם כשראה שגיהנם פתוחה מתחת לעשו לא נמנע מלברכו, ונכמרו רחמייו עלייו למורת רשעותו, لكن בקש שבמידה שמדד ימדד לו, ויתגלו עליו לרוחם הבורא יתברך על החוטאים. יתר על כן, לא זו בלבד שטבל את עשו בנו, אף סבל במחיצתו את נשוי שהקיטרו לעובדה זורה והוא מורת רוח יצחק ולרבקה

24. מלאכי פרק ג פסוק מג
הזה אָנֹכִי שְׁלֹצֵן לְכֶם אֶת אֱלֹהִתְּהַבְּבִיא לִפְנֵי בֹּא יּוֹם ה' הַגָּדוֹל וְתָגָרָא:

25. מתוך התורה הגואלת חלק ד עמוד עד
מצב הדורות אז, בזמן אליהו ואלישע, היה נורא ואיום. מלכות של עבודה זורה. ואליהו כMOVן בניגוד לזה, בגיןוד למלוכה, למלאות. ומתקן כך, הוא מסתובב בין ההרים, וטוען טענות כלפי שמים: "קנא קנאתי לך צבאות" לכארורה הוא צודק. אבל במדרש (חסנות ויתרות קכ"ט): שואל אותו הקב"ה: על מה אתה מקנה, אליהו? כי עזבו בריתך בני ישראל: אל: אליהו, בריתך או בריתך? אל: ואת מזבחותיך הרסו. אל: אליהו, מזבחותיך או מזבחותיך? וכו' אל: ויזבקשו את נפשי לחתובך." אל: אם כך, אתה דואג לעצמך? ומסים שם: "וזein לך גדול מלאילים ולא נתקנא אלא על עצמו". ביטוי חריף של חז"ל. אנחנו לא היינו יכולים לומר זאת. יש מקום לנחת ולראות בתוך הנקנות, שכאילו לשם שמים, דאגה אישית פרטית. כל קנאת בשר ודם היא חסורה. היא גובלות עם כעס ומידות רעות. היא לובשת לבוש של יראת שמים, אבל בעצם נמשכת מריקבון נפשי של שנאה. כשהיא היה בחוץ, נפגשתי עם הציגו-תקטרבר רביה. היה יהודי חשוב. הוא אמר לי בידיש: תאמר לי יהודים שבארץ ישראל, שرك בלי קנאות תהיה יהדות בארץ ישראל.... והושיב לב אבות על בניים ולב בניים על אבותם", וזה תיקינו של אליהו הנביא. זה הכה המתגלה בדורות אחרים, אבות ובניים ובנים על אבותם, כל כל ישראל.

14. מלאכי פרק ג, ז-ייג
(ו) לבייבי אבתיכם סרתם מזוקי וכלא שברתם שובו אל ואשובה אליכם אפרה ה' צבאות ואמרתם בפונה צשוב: (ו) התקבע אדים אלקיים כי אם קבאים אתי ואמרתם בפה הקב"ה המעריר ותקרומת: (ו) זזוקי עלי דבריכם אבר ה' ואמרתם בפה קברנו עלייה:

15. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד ב
ואמר רבבה בר בר חנה אמר רבי יהונתן משום רבי יהודה ברבי אלעאי בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחוריים; דורות הראשונים מכניסין פירותיהם דרך טרנספורם – כדי לחזור במשער, דורות האחוריים מכניסין פירותיהם דרך נגנות דרך חזרות דרך קרפיפוט – כדי לפטרן מן המשער

16. נפלאותיך אשicha הגודה של פסח עמוד 151
שואל הרב ברוך רוזנבלום שליט": מדוע היו צרייכים לקשר את השה דוקא לכרכុי המיטה ... האם לא יכול לעשות את זה במרפסת? ומה דוקא למשה? שהתעם הוא מפני שהקב"ה אמר מביא בספר "בית יצחק" שהטעם הוא מפני שהקב"ה אמר להם להתנק מעבודה זורה ... כל אומה שעבדת לעובודה זורה שללה, עובדת את אותה עבודה זורה בבית התפילה שלהם ובזה גמורת העבודה ... אלה שהולכים לבית התפילה ביום ראשון ... הולכים ביום ראשון וחזרים זורה ... אין להם שום קשר לבית שלהם הבית זה נושא נפרד ... "בבית אני אדם כזה וביבית התפילה אני אדם כזה". אך הקב"ה רצה לנתק אתם מהעבודה זורה. לכן אמר להם: עמי ישראל, תורחה שאני עומד לחתת לכם בעודם הכנסת, לא רק בבית המדרש זה על פתח הבית, צרייכים אף את הדם ולשים אותו על פתח הבית ועל המזוזות ... צרייכים אף לקשרו את השה לכרכុי המיטה", ההלכות נוגעות גם לחדר השינה

17. מכתב מאליהו חלק ה עמוד 473
בניטן נגאלו אבותינו מצרים ובניטן עתידים להגאל (ר"ה יא). ובזהר הוסיף שהגאולה תהיה ב"ז בניסן, וכשיישראל ישחטו את הפסח הקב"ה ישחטו את השטן, שרוא של שיש. והענין הוא ממשazzל בגאולת מצרים "אל הקב"ה חייך אין ישראל יוצאים מכאן עד שישחטו את אלהי מצרים לעיניהם, שאוזדיע להם שאין אלהיהם כלום". גם אנו לא נגאל עד שנבטל בלבנו ובמעשינו ערבי מלכות השטן שמסביבנו - להודיע שאין "אלוהים" כלום. וזה "שחיתת הפסח" שלנו, עני הכהנה זו נוכל לצפות לגאולה שלמה מלמעלה.

תנאי לגאולה - אחדות

18. שמאות פרק יב, מו
(מו) בבביה איזוד יאכל כל תוציא בין הבביה בין הבשר וזיצה ועכט כל תשברו בו:
אבן עראי

ביבית אחד יאכל - שיתחboro כלם על אכילת הפסח במקום אחד:

19. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ערך עמוד ב
רבי נרין אומר: מנינו שכיל ישראל ויצאי בפסח אחד – תלמוד לומר ישחטו אותו כל קחל עדת ישראל בין העברים, וכי כל הקחל שלחוין? והלא אין שוחט אלא אחד! אלא מלמד שכיל ישראל יוציא בפסח אחד

20. גבורות ה' פרק ס
ומפני שהשם יתברך לך ובחר בישראל בפרט מכל האומות להיותו שלו מורה בה שראה ייחוד, שכן שווא ייחיד בוחר באומה ייחידית לא בכלל האומות, שהה נתון בענין האחדות להיות לו עם מיוחד, שאם אין כאן אחדות לא היה בוחר באומה ייחידית, אלא שהוא ייחיד בוחר ביחיד ... ווזה עצם הקרבן הזה, לכך היה כל העבודה הזאת בענין אחדות, כי היה מחותה הקרבן לאכול אותו על כרעינו ועל קרבנו, שאין ראוי ושיהיה הקרבן הזה מחלוקת רק על ראשו ועל כרעינו ועל קרבנו, כי הדבר שהוא מחלוקת אינו אחד שהרי יש בו חלקים אבל דבר שהוא שלם יש בו אחדות, וכל בביה אחד יאכל, כל הענין הזה שאסור לחלק על האחדות, וכן בבביה אחד יאכל, כל הענין הזה שאסור לחלק

6-4 – קושיא נוספת שמקשים הפרשנים ובה נתעסק בשיער זה, אם הנס היה בעשרי ליחסן מודיע מייחסים את הנס ליום השבת ולא ליום י' בניסן, הרי לא בכל שנה י' בניסן חל בשבת? תירוץ לקושיא זו מצאנו בפרשיה. בשם בעל הלבוש, הנס בא דוקא על ידי שמירת השבת שפנוי שידעו המצריים שהיו ישראל שומרין את השבת במצרים היו תמהים איך ישראל מטפלים בשעה שבת, תמייה זו עוררה אותם לשאול את ישראל מודיע מתעסקים עם השה בשבת ויישרל השיבו להם שם מתכונים לשחוט את אלוחיהם של מצרים לקורבן פסח. והואוסיף עוד תירוץ שהמצרים ידעו שאחת המלאכות האסותות ליהודים בשבת היא מלאכת קשור אלא ידעו שיש הבדל בין קשור של קיימת לקשר שאינו של קיימת ותמהו איך יתכן שהיהודים קושרים שה שבת ומתוך תמייה זו התעוררו לשאול מה עושיםישראל השיבו להם כי מצוות ה' עליהם והם לקחו את אלוחיהם לשחוט אותו לקורבן פסח. התירוצים שמביאו הפרישה מיישבים את הקושיא בצורה טכנית אך השפ"א אומר שי' בניסן חל באותה שנה בשבת ממשום שככל המעשים שבימי החול הם מהארת השבת. בשבת הדברים מתבשלים במחשבה ובשות ימי החול הם יוצאים לפועל. עליינו לבורר איזה עומק מסתור ברכ' שי' בניסן חל דוקא בשבת ומה המשך הפנימי של הדברים.

יציאת מצרים – לידת עם ישראל

9-7 – כדי לנסות להבין את עומק הדברים, ראשית עליינו להבין מה היה המעדן של עם ישראל לפני יציאת מצרים ומה היה מעמדו לאחר יציאת מצרים. בפרשת ואתחנן נאמר "או הנסה אלקים לבוא לךחתת לו גוי מקרוב גוי" מסביר ר' אחא בשם ר' יונתן, מהו גוי מקרוב גוי?cadom שהוא שומט את העבר מותן מעי הבהמה בזמןנו, כך הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים. מסביר ה'שפט' חיימ' שבמצרים עם ישראל היה עם ללא זהות עצמית, אלא היה מובלע בתוך מצרים כעובר במעי amo של כל מקור חיותו מאמו. מקור חיותם של ישראל היה מתרבויות מצרים ומטומאה עד שהגיעו למ"ט שעריו טומאה וממצב זה נלקחו להיותם ה'. מדובר כאן במעבר חד מאד, מעבר ממצב של טומאה למצב של כניסה לתהיליך היטהרונות שתחילה זו ביציאת מצרים ווסף במעמד הר סיני. פסח ושבועות הם שני מועדים שקשורים זה זהה, פסח הוא תחילתו של התהילך ושבועות הוא שיאו ווסף של התהילך. כדי שהטהילה יצליח על עם ישראל להיות שותף פעיל בתהילך. השותפות של העם באה לידי ביטוי בקורבן פסח.

קורבן פסח – שני עניינים שדריכם תבוא הגואלה

10-13 – בספר יחזקאל מתאר הנביה את המצב הבשלותי של העם לגאות מצרים - "שדים נכונו ושערך צמח", כולם עם ישראל היה בשל להיגאל, אבל משחו אחד לא אפשר לעם להיגאל "ואת ערום ועריה" ומפרש רשי' שישראלי היו ערומים מן המצוות. עם ישראל מקבל שתי מצוות דם פסח ודם מילאה (מצוות המילה מחייבת שרי עREL אסור בקורבן פסח נמצא שקורבן פסח היא המצווה העיקרית שבגינה התאפשר לעם לצאת מצרים), אך מחמת שהו שטופים בעבודה זרה אמר להם משה "משכו וקחו לכם" – משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצווה, הוא מה שמצוות הברוא "והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר ימים". לKitah הקורבן ב' בניסן הייתה ההכנה לקיום עצם המצווה שחייבת קורבן הפסח ביום י"ד

26. שמות פרק י, כא-כג
(כא) ויאמר ה' אל משה צטה יך על הרים ויה זעה על ארץ מצרים ובמשה ווישר: (כב) ווט משה את ידו על הרים ויה זעה אפלה בכל ארץ מצרים שכלשיות ים: (כב) כל ראו איש את אוזו וכל קמו איש בותזתיו שכלשיט נמיים ולכל ב' ני' ישראל היה אור רשי'

ולמה סכין עליכם תהע, סכין ציקלול כלו כלו לכל רצעים, ולמי לוליאס לוליאס, וממו צלחת ימי הפלגה כלו כלו מלוי נמלים נמלים ווילמו קו נון לוחין כמנון.

27. בא הפרשה תשפ' עמוד טו
וביאר הרה"ק החידושי הר"ם זי"ע כי החושך הכى גדול – כשלא ראו איש את אהיו – כאשר אין מתבונן בחבירו להיטיב לו מtower אחדות טוב לבב, או לעזרו בעת צרה. ולא עוד (הנה איתא במדרש כמה עובי של אותו חזך, רבותינו אמרו עבה כדינר, וידוע לפרש בדרך מליצה), שהרביה החושך נגרם על ידי אותו דין שכיס, לרוב חממת הממן אדם אותו איזנו מילשומו צעקת הדל ומשים עצמו כמו שאין רואה ... ומה מאי יש להזהר מאותה מכת החושך. ... וכך רמזו צדיקים בקרא "כי בחזק יד הזיאנו ה' מצרים", שע"י שהזיאו איש באחיו – יד ביד, לסעדו ולתמכו. זכו לנצח מצרים. וכדייאת בתנא דבר אליו על יוצאי מצרים 'שנתקצטו וישבו עד שהו כולם באגודה אחת וכרכטו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה'

סיכום

3-1 – בטור כתוב: "שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול והטעם לפי שנעשה בו נס גדול שפסח מצרים מקחו בעשרה ופסח שייצאו ישראל מצרים ה' כדאיתא בסדר עולם ונמצא שי' בחודש היה שבת ולקחו להם כל אחדשה לפסחו וקשר אותו בכרכי מטבחו ושאלות המצריים למה זה לכם והשיבו לשחוטו לשם פסח במצוות השם עליינו והוא שינויים קהות על שוחטין את אלהיהם ולא היו רשאים לומר להם דבר ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול".

הרב' הקשה מדוע רק יום י' בניסן נקבעו את הקורבן, היה אותו נס? ה' מתרץ את הקושיא שעיקר הנס היה בהתחלה, משום שעיקר קהו שני המצרים היה ביום הראשון "אבל אחר שuber הימים הראשון כיוון DDSO דשו!"

הרב ברוך רוזנבלום לומד מדברי ה' יסוד מוסרי מריעיש ונוקב - האדם הוא יצור מסתגל והຕפעלותו מתפוגגת ונעלמת. מוסיף הרב ברוך ו מביא סיפור על הרב מרוזין פעם לא נראה היה הלבנה עד אמצע החודש. הלילה האחרון לחידושה הגיע, והشمיטים מקשורין בעקבים. עמדו החסידים וצפו בעננים אול' תראה. לפטע פרץ חסיד לחדר הרב מרוזין צ"ל. קרא בתהרגשות: "רב' הלבנה נראית, אפשר לקדשה, יש למחר, לפני שתשוב ותסתתר!" נתן בו הרב עניין: "אמור לי, שלא להפסיק זמן קריית שמע אתה גם חרד כל קר? השיב: "אמין לי הרב, אילו היו קוראים קריית שמע פעם בחודש ה'יתי חרד כל קר...."

הרב ברוך רוזנבלום שואל, מדוע קשוו את השה דזוקא בכרע' המיטה, וכי אי אפשר היה לקשר אותן במרפסת? אלא שכן בא לדי' בטוי ההבדל בין ישראל לשאר האומות. בעוד ששאר האומות ענייניהם הדת שליהם מתחילה ונגמרה בבית התפלות שלהם ובביתם הם יכולים לעשות מה שהם רצים, אצלונו היהודים, המחויבות הדתית באה לאידי בטוי בכל תחומי החיים, היא נכנסת לכל תחומי החיים גם לחדר שנייה וגם לבית הכסא, בכל מקומות האלו יש לנו הדרכות כיצד להתנהג – "לי'ת אמר פניו מינה", אין שום מקום פניו מלוקים, זו חובה שהיא זכות!!! הרב דסלר בספריו 'מכتب מאליה' מביא את המימרא היוזעה של חז"ל – בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל ומוסיף מהזהור שהגולה תהיה דזוקא ביום י"ד בניסן יומם הקרבת קורבן הפסח וכשישתו ישראל את הפסח הקב"ה ישחט את השטן וכשם שכך היו הדברים בזמן יציאת מצרים כן יהיו הדברים בזמן הגולה الأخيرة וגם אנו לא נגאל עד שנבטל בלבנו ומעשינו את הערכיהם הזרים שלא שיכים לאומנתנו. שחיטת הפסח מבטא את הרצון להכנס תחת מלכות ה' על כל משמעויותיה.

תנאי לגולה - אחדות

20-18 – אחת ההלכות המעכבות בדורבן פסח היא האכילה בחבורה – בבית אחד יאכל...". ומפרש הא"ע שיתחייבו כולם על אכילת הפסח במקום אחד. בغمרא אנו מוצאים שלא מדובר רק בחבורה מצומצמת עם אנשים מהשטייל שלו, אלא חבורה רחבה הרבה יותר, חבורה שיש בתוכה גוונים רבים – רבינו נתן אומר: מנין שכל ישראל יוצאים בפסח אחד – תלמוד לומר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל – מלמד שכל ישראל יוצאים בפסח אחד. המהרי"ל מסביר את חשיבות האחדות בדורבן פסח. בORA העולם הוא יחיד ואני עוד מלבדו וכיוון שהוא יחיד הוא בוחר לו לעמ אומה שהוא יחידית, משום כך כל עניינו של קורבן הפסח הוא אחדות, נاقل בחבורה ואסור לחלק חבורה לשתי חבורות, נاقل על כריעו ועל קרבו, הקורבן הוא שה תמים בן שנה כי שנה מורה על אחדות ושנתיים מורה על פירוד. ובאן השנה ממש שאמרו חז"ל שישראל משלימים ל"שה פזרה – מה שה הוא לוקה באחד מאבריו כלו מגריש כך ישראל כשאחד חוטא כולם מריגשים". כאשר עם ישראל נמצא במצב של פירוד, כביכול הוא מ Abed את הסיבה שלשמה נבחר להיות עם סגולה, ולהיפך, כאשר עם ישראל בוחר באחדות הוא מצדיק את היוטו נבחר להיות עם סגולה. טרם יוצאים בני"י ממצרים מצויה הקב"ה את ישראל על קורבן הפסח שמורה מחד על הניטוק מתרבויות מצרים ומאידך על האחדות הגדולה שצריכה להיות בתוך העם.

לדעת לקבל את השונה

21-23 – הבני יששכר אומר דברים סתוםים שציריך לבארם. בהגדה של פסח אנו אומרים כנגד ארבעה בנים דיברה תורה. ארבע פעמים ב"ן" בגימטריה שווה יצחק "שאפילו הבן הרשע שורשו בקדוש ועתיד להיכיל בקדושה". כדי להבין את דברי הבני יששכר נתבונן בغمרא שדורשת הבנה. בغمרא מסופר שלעתיד לבא הקב"ה אומר לאברהם "בניך חטא ל'", ואברהם מшиб: "ימחו על קדושת שמי". הלך הקב"ה אצל יעקב והולך ליצחק והוא אומר: "בניך חטא ל'", ויעקב משיב את אותה תשובה: "ימחו על קדושת שמי". הקב"ה עוזב את אברהם ויעקב והולך ליצחק טוב משיב בשאלתך: וכי בני הם ולא בנייך?!". תשובתו של יצחק

מהדו שיח של משה עם הקב"ה אנחנו מבינים מה משמעות ההכנה. משה פונה לקב"ה ואומר: "רבנן העולם הדבר הזה (לקיחת הקורבן בעשרי לחודש) היאך אני יכול לעשות אי אתה יודע שהצאנן אלהין של מצרים הן, ואם יראו אותנו יסקלנו? השיב הקב"ה למשה: "ח'יר אין ישראל יוצאים מכאן עד שישחטו את אלהי מצרים לעינייהם שאודיע להם שאין אלוהיהם כלום!!! כדי להפניהם שאלהיהם של מצרים אין בהם ממש ציריך זמן הסתגלות. כשם שבתחלת השיעור ראיינו שמצרים הסתגלו לכך ששוחחים אותם את אלהיהם ומהמת קר עיקר הנס היה ביום י' בניסן ולא ביום י"ד, קר להבדיל אצלם ישראל, כדי להזכיר את הקורבן מתוך מצרים ממש. הסתגלות להבנה ולהפנמה שאין באלהיהם של מצרים ממש. הסתgalות זו מתחילה בעשר לחודש. אך מעבר להסתgalות הייתה עד נקודה שמחמתה נצטו ישראל לחתת את הטלה דזוקא בעשור לחודש. הבני יששכר מתקדם עוד צעד ומאור שamonות מצרים הייתה שאין הנגאה גדולה מעלה מן המזלות המיטה ובכן הווער כי כח המזלות ותונעותם מסור ביד הש"ת והוא יתברך מנהיג את המזלות בכחו. משום כך ציווה לחתת את הפסח דזוקא בעשר שהיה ביום השבת שהרי השבת היא עדות לכך שהבורה ברא את העולם. ובשמירתנו את השבת אנו כביכול מודים בכך שהבורה ברא ומ生气 על העולם וברצונו קירה כך או כך. על פי דברים אלו ניתן לענות על השאלה בה פתחנו, מדוע דזוקא יום השבת נקראaganול ולא י' בניסן, משום שאין זה מקרה שהטהלה נלקחה דזוקא ביום השבת, ביום השבת טמון המסר שהבורה ברא את העולם ולקיחת הטלה הוא המעשה המעד על כך שאנו מתחברים למסר הפנימי של השבת נמצאה שהשבת היא העיקר ולקיחת הטלה הוא המעשה דרכו אנו מבטאים את המסר הפנימי של השבת. כיוון שהשבת היא העיקר גם כאשר יומם י' בניסן חל ביום אחר עדין דזוקא השבת תהיה שבת הגadol ולא יומם אחר.

17-15 – מה ההבדל בצד המעשי אם אדם מאמין במזל או מאמין באלוkim? ההבדל הוא שעבודת אלוקים אמיתית מופיעה בכל תחומי החיים. זו המשמעות של קיום מצאות, משום כך גאות ישראל ממצאים לא יכולת לצאת אל הפועל ללא קיום מצאות. אך לא רק קיימים מצאות, אלא קיימים מצאות תעשוקה פנימית. תעשוקה פנימית משמעותה שאנו לא רק מדברים על אלוקים אלא חיים אלוקים. בהפטירה שנקרה השבת אנו מוצאים זו שיח מדת תמורה בין אלוקים לעם ישראל. הקב"ה אומר "שובו אליו ואשובה אליכם" ועם ישראל כביכול "במה נשוב". יש כאן הitemmot לא ברווחה, עם ישראל כביכול שיח מושיר, הקב"ה אומר היקב"ע (לשון גזילה) אדם אלוקים כי אתם קובעים אותו" ועם ישראל משיב "במה קבענו", שוב הitemmot לא ברווחה, עם ישראל טוען שהוא כלל לא גוזל והם אפילו אומרים שהם נתונים מעשר ותרומה. שוב ה' אומר: "חזקן עלי דבריכם" ועם ישראל מיתמם מה נדברנו עלי". אלא ניתן לענות על פי הגםרא בברכות בשם ר' יהודה בר' עילאי שלא כדורות ראשונים דורות אחרונים. דורות ראשונים הי' מחפשים איך להתחייב בנטנית תרומות ומעשרות וכך דרכו אחרונים הי' מכנים פירותיהם דרך גנות וחיצרות כדי לא להתחייב בתרומות ומעשרות. בצורה היבשה הם את דברי אבל הם חיפשו איך להתחמק. כך ניתן להסביר גם את דברי הנביא. העם אועל קיים את המצוות אבל המצוות היו עליו גדול והוא ניסה להתחמק מהם. קירבת אלוקים דורשת מתנו לרצות את המצוות, לחפש במצוות, אדם שמחפש לצאת ידי' חובה הוא יהודי בליך הלב שלו.

כהURA אכתוב תחושה אישית על אלו המתחכמים ומנסים למצוא היתרים לתפילה במנין. אדם חושב על התפילה הפרטית שלו, דואג שה'בין אדם למקום' שלו יהיה מושלם, במקום לחשוב על הסביבה שלו ומtowerך על העם כולו. מחשבה זו יכולה לבוא רק אצל אנשים פרטיים שלא מבינים מהי אחירות ציבורית. ריבונו של עולם אומר לנו כי ישארו בבית!!! אבל יש אכן שמתחכמים ונלחמים, נלחמים כביכל על עובdot ה' הפרטית שלהם. זו לא עובdot ה'!! זו חוסר הבנה גמורה ממה שמצופה מעתנו. יש אכן שהבאים זאת מוקדם, יש שהבאים זאת מאוחר ויש אכן שעד חיים לא מבינים וחוobsים שכולם נגדם ורצוים בכוננה לעשות להם רע.

27-27 – במקת חושר שואל רשי' שאלת שלא מצאנו באף מכאה – "ולמה הביא עליהם חושר". תשובהו של רשי' ידועה וכמה שהוא ידועה היא תמיד מפתיעה אותנו מחדש – "שהיו בישראל באותו הדור רשעים, ולא היו רוצחים לצאת, ומתו בשלשת ימי אפלת כדי שלא יראו מצרים במפלתם ויאמרו אף הן לוקין לנוינו". בתיאור המכאה נאמר – "ולא ראו איש את אחוי", בעל חידושי הר"ם ביאר שהחושך הci גדול בחיים בא משום שאיש לא רואה את אחוי", ככלומר כשאיש אינו מתבונן בחבירו להיטיב לו מtower אחודות וטוב לבב או לעוזרו בעת צרה. מוסיף הרב בידרמן וכותב שכך רמזו צדיקים בפסוק "ci בחזק יד הוציאנו ה' מצרים", שעי' שהחזיקו איש באחוי – יד ביד, לסייעו ולתמכו. צכו לצתת מצרים. וכdeadיתא בתנא דבר אלה עיל יוצאי מצרים 'שנתתקבצו וישבו עד שהיו כולם באגודה אחת וכרכטו ברית שייעשו גמילות חסדים זה עם זה'.

חברים יקרים!!!

שבת הגדול נקראת על שם השבת מושם שהמסר הפנימי של השבת הוא שה' משליך על העולם ועל ברואיו. קרובן פסח טובמן בתוכו שני מסרים עמוקים שרק מtower הפנמה שלהם ומtower ישומם הගולה מצרים התאפשרה. המסיר הראשון הוא הנגגת ה' בעולם, הנגגת ה' אין משמעות הנגגה מגביה מבלי לדעת מה קורה בחדרי חדרים, להפוך את השה קשורין ישראל בכרעיה המיטה כדי להורות שריבותו של עולם נכנס לכל תחומי החיים. עובד ה' אמת' מליר את הקב"ה עליו בכל תחומי ותחום. המסיר השני הוא מסר האחדות. קרובן הפסח נאכל בחברוה ועוד הרבה דינין של הקורבן מבטאים את רעיון האחדות. ללא האחדות אין לעם ישראל יכולת לצתת מצרים. אחדות אין הכוונה לאחדות רק בתוך הקהילה או בתוך השטיטל שלנו, אחדות היא האחדות כללות גם עם השונה, גם עם אלו שחוobsים אחרית. האחדות אין הכוונה הסכמה עם כל מה שאמורים וכל מה שעושים, אלא הבנה שיש אנשים שחוobsים אחרת מאיתנו. אנחנו לא חיבבים להסכים על כל דבר, אבל אנחנו חיבבים לחייב זה את זה, חיבבים לעזר זה לה' ואין זה משנה כלל אם הזולות שיר' למגזר שלו או למגזר אחר. שנזכה להפניהם את שני המסרים הגדולים האלו ויתקיים בנו "ובנין עתידי להגאל!!!"

שבת שלום, חג שמח ובריאות טובה לכולם!!!!

גרמה לקב"ה למוחל לבניו. שואל הרב ברוך רוזנבלום מדוע אברהם ויעקב לא ביקשו רחמים על החוטאים? אלא שאברהם אבינו לא היה יכול לטעון יתרור לחוטאים, כי גרש את ישמעאל. וכן יעקב אבינו שאמר על שמעון ולו "ארור אפם כי עד ועברתם כי קשתה, אחלהكم בעקב ואפיצם בישראל". אבל יצחק אבינו היה על עשו כי על כל פשעים תכסה האהבה, וגם כשהראה שהגנום פתווחה מתחת לעשו לא נמנע מלברכו, וככמו רחמי עליו למרות רשותו, لكن בקש שבמידה שמדד ימדדלו, ויתגלו רחמי הבורא יתרחק על החוטאים. יתר על כן, לא זו בלבד ששאל את עשו בנו, אף סבל במחיצתו את נשוי שהקטירו לעובדה זרה והיו מורת רוח ליצחק ולרבקה. יצחק מקבל ומקרב את השונה, את מי שרחוק מההשכמה שלו. אין זה אומר שיצחק משנה את סולם הערכים שלו ואין זה אומר שיצחק מיותר על העקרונות שלו, אבל מה שזה כן אומר שיצחק מקבל ומכבד את השונה.

24-25 – בהפטירה של השבת נקרא (כנראה שככל אחד יקרא בביתו...) - "הנה אנכי שלח לכם את אלה הנביא לפני בוא ים ה' הגדול והנורא". למה דווקא אליהו יבוא ויבשר על ביאת גואל צדק? הרבה צבי יהודה מבאר את הדברים. המצב הרוחני בתקופת אליהו היה נורא ואיום. המלך אחאב היה מלך רע ועובדת זרה הייתה תחת כל עץ רענן. אליהו מתנגד למשלה, מתנגד לעובדה זרה ומתנגד לכל הרוח שנושבת באותו דור. קנא קנאתי לה' צבאו-ת". לכבודה נראה שאליהו צודק, הרי לא יתכן להסכים למה שקרה, ואם לא מסכימים אז מתנגדים. אבל במדרש חסירות יתרות' מבואר אחרת. שאל הקב"ה את אליהו: על מה אתה מקנא, אליהו? ואליהו מшиб: "ci עזבו בירתך בני ישראל: אל: אליהו, בירתך או בירתך? אל: ואת מזבחותיך הרוטו. אל: אליהו, מזבחותיך או מזבחותיך? וכו' אל: "זבקשו את נפשי ליקחת". אל: אם לך, אתה דווג לעצמך? ומוסים שם: "ואין לך מלילו ולא נתקנא אלא על עצמו". אומר הרב צבי יהודה שח"ל משתמש בביטוי חריף, כביכול יש לראות בקנאות של אליהו דבר חיבובי, סוף סוף הוא היחיד בדור שמקנא לה' יתברך. אך חז"ל אומרים שיש כאן ביקורת אלוקית, מדובר חז"ל מדבר שבתוך הקנאות יש דאגה אישית פרטית. אם כך הדברים אצל אליהו אז אצלנו על אחת כמה וכמה. אדם כביכול יכול לקנה לה', אבל הוא מקנה לעצמו. הביקורת על אליהו היא שהיה קנאיל לפני דורו של אחאב ויתכן שככל הקנאות הזו נבעה מקום פרטיא של אליהו. מבהיל!!! מה הדרישה האלוקית? הדרישה היא לדעת להכיל, להכיל אין הכוונה ליישר קו עם הדור, מותר להתנגד, מותר לבקר, אבל מtower כבוד, לא לזלזל, להעריך, ללמד זכות וכו'. لكن אליהו בא לבשר על הગולה, אליהו מתקן את העון - "והшиб לב אבות על בניים ולב בניים על אבותם".

גם עצמנו פעמים ניתן לראות קנאות ללא פשרות, קנאות שדורות ורומות את הזולות, מחלוקת גמורה שבתוכה טמונה שנה גדולה. אם אנו רוצים גאולה זו לא הדרר!!!

